

Mossèn Josep Raventós: la història com a eina de compromís

Dv, 16/10/2020 per Catalunya Religió

(*Manuel Maria Fuentes -CR*) Mossèn **Josep Raventós i Giralt** (1929-2020) va néixer a la Pobla de Mafumet (Tarragonès) el dia 27 d'abril de 1929. [Va morir dilluns](#) a l'edat de 91 anys. L'u d'octubre havia mort el pare [Hilari Raguer i Suñer](#) (1928-2020), monjo de Montserrat, als 92 anys. Compartien l'amistat i l'ofici d'historiador, rigorós i compromès. La biografia, personal i familiar, i l'època en què van viure, primer el franquisme i després la transició i la democràcia, els va encaminar decididament vers la història.

L'experiència aclaparadora del nacionalcatolicisme els va dur sovint a denunciar-la, però també, a cercar-ne les arrels, causes i conseqüències. I, encara més, els va dur a interrogar-se personalment, però també com a preveres que eren, perquè l'Església espanyola havia hipotecat el seu futur a canvi d'una llibertat, que ambdós sempre van considerar tutelada i tributària del franquisme.

La recerca els va permetre descobrir, valorar i difondre l'existència d'una altra Església, que havia respost de manera diferent quan va acarar la II República, la Guerra Civil o el franquisme. La figura del cardenal [Francesc d'Assís Vidal i Barraquer](#) (1868-1943), estudiada pels dos historiadors; la del seu vicari general, el doctor **Salvador Rial i Lloberas** (1877-1953) i la del laic cristià [Manuel Carasco i Formiguera](#) (1890-1938), contemplada pel pare Raguer, o l'Església catalana clandestina (1936-1939), reivindicada per mossèn Raventós i **Albert Manent**, mostraven que una altra opció hauria estat possible.

Llibertat davant l'autoritat

Mossèn Josep Raventós era un home de geni viu. Una persona que valorava els principis fins a la seva darrera conseqüència. En determinades ocasions la fidelitat en allò que pensava el va privar, com altres feien amb tranquil·litat de consciència,

de variar el rumb, de fer marxa enrere, o d'aplegar-se en allò que resultava més fàcil i acabava esdevenint més socialment rentable. Així, sempre va exercir el seu ministeri amb llibertat davant l'autoritat.

Aquesta actitud la va tenir tant amb les autoritats eclesiàstiques com amb les autoritats civils. Amb aquestes darreres, seguint l'esperit postconciliar, va mantenir sempre una relació lliure, aliena a tota submissió i servilisme, però alhora sempre oberta a la col·laboració en tot allò que cercava el bé comú dels ciutadans i ciutadanes, molts d'ells feligresos seus. Aquesta forma de relacionar-se amb el poder va marcar la seva estada a la parròquia de Sant Pere Apòstol de Reus, d'on va ésser prior.

Empatia pel cardenal proscrit

El seu amor a Catalunya i a l'Església que pelegrina a Tarragona, arrelava en el principi de l'encarnació en una realitat concreta que l'Evangeli reclama. En cap cas aquest arrelament el va privar de restar obert a realitats més globals, però sempre des de la fidelitat en allò que era concret. Juntament amb [Albert Manent i Segimon](#) (1930-2014), quan era rector de l'Aleixar, es va escarrassar per difondre la campanya: *Volem bisbes catalans!* Un bisbe que surt d'entre la gent del seu poble, opinava, és un bisbe que coneix i entén el seu poble.

L'acostament al cardenal **Vidal i Barraquer** el va fer, en un primer moment, gràcies al testimoni d'experiències personals, algunes de la seva pròpia família o de preveres tarragonins. L'obra de mossèn [Ramon Muntanyola i Llorach](#) (1917-1973), com en molts altres casos, el va ajudar a recuperar l'empatia amb el cardenal proscrit.

Tanmateix, el fet que haguessin segrestat i alienat la memòria de l'Església que pelegrina a Tarragona, que ell tant estimava, el va determinar a estudiar en profunditat la persona i la vida de Vidal i Barraquer. Durant la seva estada al Seminari Pontifici de Tarragona el nom i la vida del cardenal van restar absents i prohibits. Aquell home, perseguit per la F.A.I. que el volia assassinar per que era un clergue i es va veure obligat a exiliar-se a la cartoixa italiana de Farneta. Aquell cardenal a qui **Franco**, el vencedor de la Guerra Civil, no va permetre tornar, perquè no va signar la Carta Col·lectiva (1937), perquè no acceptava que la llibertat de l'Església, després d'una cruenta persecució religiosa, valgués la legitimació d'un cop d'estat, d'una guerra intencionadament allargada fins a l'extermini de l'enemic i el retorn al regalisme borbònic.

Mossèn Raventós va escriure: "El nom de Vidal i Barraquer va necessàriament lligat a la guerra civil i al franquisme subsegüent. Ell, però, no hi va perdre l'honor. Catalunya i l'Església, amb ell tampoc. A desgrat seu, el cardenal esdevingué una figura de primera fila, polèmica i malconeguda. Un símbol aglutinador d'apassionaments devots i de menyspreus visceral". La seva recerca històrica del personatge, quan en va elaborar una petita biografia, el va portar a reconèixer: "no pot ésser desapassionada. Espero, en canvi, que sigui sincera, sense amagar ombres ni foscos". Així treballava l'historiador, perquè així eren, tant l'home, com el creient.

Als pares conciliars: "Sigueu tot ulls"

Una altra experiència historiogràfica per a ell va ésser recuperar la memòria sobre

els concilis provincials tarraconenses (419-1995). Ell mateix va formar part del darrer concili provincial de 1995 convocat per l'arquebisbe **Ramon Torrella i Cascante** (1923-2004).

L'estudi el va titular profèticament: *La sinodalitat a Catalunya*. No es tractava d'enfilar un llarg rosari de reunions episcopals ancorades en el passat, es tractava de retrobar l'esperit sinodal de les esglésies que conformaven avui la Tarraconense. Així, recordava com l'arquebisbe **Josep Sanxis i Ferrandis** (1680-1694) esperonava als pares conciliars dient-los-hi: "Sigueu tot ulls: endavant, per preveure el futur, endarrere, per recordar el passat". I reblava les seves conclusions dient: "Possiblement el que millor defineix el tarannà dels nostres pares conciliars és la combinació de sol·licitud pastoral i prudència legislativa".

El doctor [Josep Pont i Gol](#) (1907-1995), com ho fou per a molts d'altres preveres de la seva generació, en va ésser el seu principal referent. D'ell n'elogiava sempre el seu amor a l'Església de Tarragona, la seva senzillesa i sinceritat i el coratge d'haver intentat aplicar a l'arxidiòcesi de Tarragona el [Concili Vaticà II](#). Aquell mateix concili que, rebut com un alè d'aire fresc, pur i lliure, després de la paràlisi estantissa del nacionalcatolicisme i de la dictadura franquista, va acabar modelant al pare Hilari Ragner, a mossèn Josep Raventós i a tota una generació de laics i laiques, religiosos i religioses, diaques permanents i preveres catalans dels quals els cristians i cristianes d'avui en som deutors i deutores.

Manuel Maria Fuentes i Gasó, prevere
Director de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona